

Bileog Eolais - Liosta focal don fhéiniúlacht inscne

Níl iontu seo ach cuid de na bealaí ina léiríonn daoine a bhféiniúlacht.

Inscne	An bealach a airíonn tú taobh istigh. Mothú nó braistint a bheith fireann, baineann, an dá bhealach, nó gan a bheith ar aon bhealach. Amanna, meaitseálann féiniúlacht inscne daoine an gnéas a sannadh dóibh nuair a rugadh iad, agus amanna ní mheaitseálann.
Léiriú inscne	Léiriú inscne is ea an bealach a roghnaímid chun a thaispeáint don saol mór cá bhfuilimid ar an speictream inscne a aithnímid. Is féidir linn éadaí, smideadh agus seodra a úsáid chun é sin a dhéanamh.
Trasinscneach	Duine a shanntar mar fhireannach nó mar bhaineannach nuair a bheirtear iad, ach go n-airíonn siad difriúil istigh iontu féin. Tá siad ag iarraidh a saol a chaitheamh san inscne is rogha leo. Ó 2015 i leith, tá daoine trasinscneacha in Éirinn in ann aitheantas rialtais a fháil ar an inscne is rogha leo, mar aon le teastas breithe nua. Úsáidtear ‘trasinscneach’ freisin mar scáth-théarma chun cur síos ar na daoine go léir nach bhfuil cisinscneach.
Cisinscneach	Duine a ionannaíonn leis an inscne a sannadh dóibh nuair a rugadh iad.
Neamh-dhénártha	Duine a bhraitheann nach fireannach ná baineannach atá iontu go díreach. D’fhéadfaí daoine a áireamh sa chur síos a bhraitheann gur meascán d’inscní iad, nach bhfuil aon inscne acu, nó go n-athraíonn a bhféiniúlacht inscne (tugtar ‘solúbtha ó thaobh inscne de’ air sin).
Athrú inscne	An próiseas ina n-athraíonn daoine trasinscneacha ionas go mbeidh siad in ann maireachtáil mar an inscne is rogha leo. D’fhéadfadh athrú sóisialta a bheith áirithe leis sin (m.sh. á inseacht do dhaoine), athrú míochaine (m.sh. ag fáil cóireáil mhíochaine) agus/nó aistriú dleathach (m.sh. ag athrú ainmneacha nó teastais bhreithe.)
Ainmneacha agus forainmneacha	Braitheann daoine trasinscneacha go bhfuil meas orthu: - Nuair a thugann daoine na hainmneacha is fearr leo orthu. - Nuair a thugann daoine na forainmneacha is fearr leo orthu. Is iondúil gur fearr le fireannaigh thrasinscneacha go dtabharfaí ‘é/sé’ orthu. Is iondúil gur fearr le baineannaigh thrasinscneacha go dtabharfaí ‘í/sí’ orthu. Is iondúil gur fearr le daoine neamh-dhénártha go dtabharfaí ‘iad/siad’ orthu.